

Az előfizetés ára:

1883. januártól egész évre . . . 8 frt.
fél évre . . . 4 frt.
negyed évre . . . 2 frt.
Előfizethető a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál**, **Böhm M.** könyvkötőnél.

PÉCS

A hirdetések ára:

Négy hasábos petitsor
1-szer 6 kr
2-szer 5 kr
3-szor 4 kr
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 br
Nyilttérben egy sor 3 kr.

Politikai és vegyes tartalmu lap.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztés: Mária-utca 1. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Egyes szám 10 kr.
Kapható a kiadóhivatalban, **Valentin Károly** könyvkereskedésében, **Traub B. és társánál**, **Böhm M.** könyvkötőnél Király-utca-

Gondolkozzunk.

Alig volt a kiegyezés óta magyar országon olyan idő, midőn nagyobb ok lett volna a gondolkodásra, mint most. Itthon zavargások, Horvát országban lázadás, Europa majd minden államában elűgületlenség; minden ország és állam tüzet tartalmazó nagy kazánja fül: az irek törrel, az oroszok, olaszok dynamittal, a socialisták communisták szóval fejezik ki elűgületlenségüket; egyik veszélyesebb mint a másik; az általános aggodalom benne van a levegőben; minden jelek a háborúra mutatnak világszerte; a császárok csókolják egymást, mint I. Napoleon fénykorában, a fejedelmek, királyocskák meglátogatják az atyusokat, tapogattják, hogyan és hol volna biztos.

A ki minden jelt a maga idejében kellő figyelemre nem méltat, egyszer csak azt veszi észre, hogy gondatlanná lett; a gondatlanságnak pedig kellemetlen következményei voltak s lesznek ugy egyesek, mint nemzetekre nézve.

A nagy államfők sugása-bugása, az apróbbak fészkelődése mindig kellemetlenül hat arra, a ki sem nagy, sem nem kicsiny. A népek ugyan, mint mindig, ugy most is a békét óhajtták világszerte; az uralkodók

közül senkinek sem kell nyiltan a háboru, de azok, a kik kerekéi, vagy hatetszik kenőcsei szoktak lenni az állam gépezetnek, forognak jobbra balra, és siettetik a mozgást s tudjuk, hogy a már felszerelt gép, ha megindítják, vezető nélkül is megy egy darabig. Ebben tét el a mai Európa, minden eddigi Európától; a régi még vezető után is megfontolva ment s minden egy lépésnél háromszor nézett vissza; a mai, ha egy bosnyák vagy egy feketehegyi elkialtja magát, vagy ha öt rakoncátlanságáért sz. Péter, vagy Allah kebelébe küldik, ha egy communista socialistával szóba áll, olyan lármát csapnak, hogy szinte később szégyenelni kell. Hisz a régi Európa soha sem volt olyan erős, mint a mai, miért van hát az idegesség? azért, mert nem, vagy nem helyesen gondolkozzunk. Sok dolognak nagyobb fontosságot tulajdonitunk mint kellene, másoknak meg kevesebbet; és ha azt kérdik: mi közünk van nekünk az európai viszony és gondolkodás módhoz? felelem: sok. Magyarországnak nem csak sok nyelvű de sok szívű és sok féle gondolkodásu lakosa van: a szláv és némely german elem önkénytelenül s természetesen — kivált ha meg csábítgatják is, — kifelé gravitál; ha északra!l fúj a szél, onnan nyitják ki az ablakot — tüleiket — ha

délről fú, onnan hallgatóznak, így azt lesik a szlávok, oláhok, szászok, hogy oda kint mit csinálnak, a helyett, hogy inkább azon gondolkoznának, mit és hogyan kell tenni annak a hazának érdekében, a melyben laknak. Ezen gondolkodásbeli kapkodás ránk is elragadt már, ott is ingadozunk, ahol nem volna szabad ingadozni, ott is pártokra szakadunk, ahol egység kívánatik. Ha országos ügyek körül való pártokra szakadás sem előny és nem is az erő jele, akkor az idegenekkel való ügyből párt kérdést csinálni — mint a függetlenségi párt a horvátokkal szemben tevő, — már nem is ügytelenség, hanem véték. Ránk is határozottan áll a mit Michelet a francia pártokra mondott: francziák! jegyezzétek meg magatoknak azt az egy dolgot: nektek a földkerekségén csak egy barátotok van, és ez — a Franciaország. Ha az a nemzet, a mely annyi eszmét, elvet, gondolatot és igazságot adott a világnak nyugodt órájában, a gondolkozó fő által így szól, mit szólhatunk mi, a kik ugy estünk ide Európa közepibe, mint egy meteor a földre; a ki rokonunk, barátunk, lehetett volna, az mind ott maradt, a honnan mi jöttünk. Ismerje el minden magyar, hogy nincs több barátja a széles világon, mint Magyarország.

A „Pécs” tárczája.

Hogyan készülnek a nagy napi lapok.

Kétséget nem szenvedhet, hogy a civilisált népek nélkülözhetetlen szükségletei közé az újság sorolható. Hogy mivé lett az újság az emberiség mai műveltségét menetében, hogy mily jelentősége van az összes emberiség minden irányu működésében, mint az egyesnek mindennapi belső és külső szükségletében, azt a nép minden rétegeiben főbbé kevésbé tudják és érzik. Sőt még a bel- és külföld egyes sajtóorganumainak jellemleit és álláspontját, tulajdonságát, elterjedésének módját és nagyságát és az újságok befolyását is ismerik oly annyira, hogy velük szemben kellő kritikával élhetnek és ellenük állást foglalhatnak. Mig azonban a közvélemény ezen viszonyokról kellőleg felvilágosítva van, addig egy dologra nézve csodálatos és megfoghatatlan homály uralkodik.

Még a műveltebb újságolvasók szélesebb köreiben is majdnem semmit sem tudnak arról, hogy hogyan készül az újság; kevesen foglalkoznak azon kérdéssel, hogy hogyan lehetséges az, hogy ezen óriási és mégis oly csinosan, correcte és tisztán nyomtatott újságok igen nagy, de mégis mindig új, sokoldalú, jól rendezett és többnyire jól

átgondolt és fényes irályu tartalommal kétszer, sőt háromszor naponkint elégithetik ki az elkényeztetett közönség soha ki nem elégithető tudvágyát? Valóban a mult századbeli művelt ember tündérvilágban hinné magát, ha csak egy napig is ezen óriási újságkiadásoknak óriási számban való kirajongását szemlélhetné. És valóban mai újságaink, ha előállításának és expeditiójának ezen oldalát tekintjük, azon csodálatra méltó művekhez és adományokhoz tartoznak, melyeket csak a modern cultura teremthet.

Egy pár szempillantás ezen sokak előtt teljesen ismeretlen műhelybe, az újság barátainak nem kevesebb élvezetet fog nyújtani, mint a színház barátjának a coullissák mögötti rövid tartózkodás. Az újságok szülőhelye nem mindenkinek áll nyitva, de egyes mozzanatok esetelése mégis elég világos képet fogják nyújtani annak, hogy hogyan készül ezen complicált és oly élénk mozgalomból az oly annyira életszükségletté vált reggeli és estilap készen asztalunkra.

A tulajdonképeni olvasási anyag, vagyis a nagy újságnak szellemi és irodalmi működés által alkotott része a szerkesztői személyzet által állitattik elő, a mely az egész átlátó vezető és szervező erőn, a főszerkesztőn kívül még a szak- és osztályszerkesztők táborakarából áll. Ezeknek száma a lapszervezetéstől függ; rendszeren csak a fő szakmák vannak képviselve t. i. a politikai,

a helyi és a gazdasági rész. Nagyobb szerkesztőségeknél ezen szakmák alszakmára oszlnak. A politikai résznek ugy a bel- mint a külföldre nézve külön szerkesztője van, a nemzetgazdasági részben az áru- és piaci tudósítók el vannak különítve a börze- és bankosztálytól és külön alfőnökkel bírnak. A helyi rovat szerkesztője számos munkatárssal rendelkezik és alatta áll a törvényészéki, — a színházi és a rendőrségi hírek szerkesztője. Többnyire a tárczáknak is saját szerkesztője van.

De ezzel még nincs minden szakma felsorolva, mert minden speciálitás, mely egy lapban kultiváltatik, külön szerkesztőt tételez föl. Természettudományi mellékletek, ipar, biztosítási vagy tengerészeti szaklapok szaktudóst vagy szakembert igényelnek mint rendszer szerkesztőt vagy legalább is mint szerkesztői tanácsost. A parlamenti hírek szerkesztője szintén a lapszerkesztők fontos tagja, ki ismét az alatta álló gyorsírók táborakarával rendelkezik.

A bureau személyzete közt fontos személyiség az úgynevezett „felelős”, ki rendszeren egyttal az „éjjeli szerkesztő” is és a revisor hivatalával van felruházva, mint-hogy mindezért felelős és mindent olvasnia kell. Hogy a szini referens sem utolsó a szerkesztőség létráján, magától értetődik. A szerkesztőségi titkár is fontos ember, valamint az is, ki gyors kezevel a börzén az árfolyamokat, vagy a marhavásáron a felhaj-

De ha mással barátságot nem köthetünk, itthon legalább legyünk mi magyarok barátok; ne az idegen eszmék és gondolatok terjesztésére, hanem a haza s önmagunk iránt való kötelességünk teljesítésére gondoljunk; ne azt nézzük, mit csinál az orosz, olasz, német, hanem azt tegyük a mi Magyarországnak javára szolgálhat. A miért gondolkozni, azoknak, kik arra hivatottak kell is, szükséges is, de tenni, csak magánál lehet legtöbbet a népek önmagáért, erre szoktatni, képezni, erről meggyőzni, nem pedig ettől elidegeníteni szükséges a népet. Mindaddig míg azok, kik a nép vezetésére hivatottak, szavaik és cselekedeteik által a nép indulatára és szenvedélyére igyekeznek hatni, mindaddig míg valamire felingerelni, nem pedig valamiről meggyőzni akarjuk a népet, szomorúnak kell ismerni a helyzetet, mert azt bizonyítja, hogy a nép, a közönség nem érett a gondolkodásra és nem azt várja, hogy értelme és elhatározására meggyőző okokkal hassunk, hanem azt, hogy szenvedélyét felizgassuk, tápláljuk. Nem képeznünk, hanem gondolkodni és tenni tanítsuk a népet, nem valamire felingerelni, hanem valamiről meggyőzni tartunk kötelességnek. Mind addig nem jogos a közvélemény erkölcsi értéke és erejére hivatkozni, míg szenvedély és indulattal — megfontolás vagy értelmi tulsúly nélkül, — készül, vagy abban nyilvánul. Magán és állam élet, csak öntudatos, szenvedélytől ment, helyes gondolkodás által fejlődhetik, lévén ezen bölcsészeti szabály örök és igaz: helyesen gondolkodni fél, helyesen cselekedni egész ember. A helyes cselekedetet pedig úgy meg kell előzni a helyes gondolkodásnak, mint a virág előzi a gyümölcsöt; szóval mint Széchényi mondja: az ész működési köre foglalja magába mind kifizött célunkat, mind használni obajtott eszközeinket.

Ha nemzeti vagy egyéni önkormányzatról van szó, mint Széchényi ismét mondja: az ész szavával, nem pedig a szív andalgá-

sával kell azt tenni. Az érzelmenek, mely szenvedélylyé épen úgy nőheti ki magát, mint akarattá, mást kormányozni nincs jogosultsága, miután kormányozni önmagát sem tudja. Az emberiség történetében a mi átok neve alatt ismeretes, a mit köny és vér jellemez, az mind az érzelmenek szenvedélyig való csapongásából ered, hiába nevezi azt a történet boszu, vagy nagyra-vágyásnak. — Nemcsak az erő és nagyság mértékét illetőleg, hanem az anyagi jólét emelése nézve is nagy előnye van az értelemnek az érzelme felett: Anglia p. sem magával nem hozta temérdek pénzét a világra, sem senkitől ajándékba nem kapta, hanem értelme arról győzte meg, hogy erős akarat és munkásság által minden sikerül, anélkül pedig kevés, vagy semmi. A melyik nemzet értelme, okossága tanácsát, józanul és nemesen hajtotta végre, az mindig erős és boldog volt.

Minél nehezebbek és ziláltabbak a körülmények valamely nemzet életében, annál több ok szól a mellett, hogy gondolkodjunk. Azt még sem egyes ember, sem nemzet soha sem bánta meg, hogy gondolkodott, de, hogy könnyelmű és gondatlan volt, azt igen sok megbánta. Gondolkodjunk, tehát saját hazánk s nemzetünk ügyéről, ne hanyagoljuk el a hazai dolgot az idegenekért; míg saját magunknak, családunknak, társadalmunknak szüksége van szavunk és cselekedetünkre, addig idővesztegetés utczán, kávéházban, korecsma és más gyüldékben összejönni s tanakodni afelől, hogy vajjon mi történik más ország és más világ részben? mit csinálnak az irek, nihilisták? Rendezzük a világ ügyét, saját magunk s társadalmunk ügye pedig rendezetlen. Gondolkodjunk, és ne legyünk közönyösek sem jogaink gyakorlása, sem kötelességünk teljesítése iránt; a közönyösség tétlenség, a tétlenség romlás és erőtlenségre vezet. Bizonyára mindenki előtt nyilván való azon közönyösség, melyvel a választó polgárok jogait gyakorolják, de még szomorítóbb

az, hogy az országgyűlés 80 szavazattal 440. s 44 — igazolt képviselő közül törvényt hoz, s a megyegyűlés, tisztviselőit leszámítva, alig számlál 10—12 tagot. Bizonyára megbocsáthatlan könnyelműség az, hogy ha valaki a közbizalom által ki jelölt helyét sem elfoglalni sem betölteni nem igyekszik. Ha mi gondolkozunk és jogainkat gyakoroljuk, teljes joggal következhettek azt, hogy azok is, kiket bizalmunkkal megtiszteltünk, gondolkozzanak és jogait gyakorolják.

Gondolkozunk afelett, mi kötelességünk a haza és társadalom iránt, gondolkozunk afelett, ha szólunk, ha teszünk, hogy mi méltó hozzánk. Bizonyára mindenkítől helyes cselekedetet várunk, de azt meg kell előzni a helyes gondolkodásnak; gondolkozunk tehát józanul, helyesen, tárgyilagosan, mind jogaink gyakorlása, mind kötelességünk teljesítése felett, hogy ne a harag, boszu, szenvedély uralkodjék felettünk, hanem mi azok felett.

Gondolkozunk afelett, hogy erény, becsület s önzetlen kötelességérzet vezéreljen mind jogaink gyakorlása, mind mindenemü kötelességünk teljesítésében. Ne azt halgassuk, a ki torkából tüzet okád, — hanem azt, a ki igazat szól; ne azt követjük, a ki örvény és veszélybe vezet, hanem azt, a ki békét biztosítani, jólétet előmozdítani tud.

A gondolkodást a tett, a helyes gondolkodást a helyes cselekedet, természetesen követi; tehát, gondolkozunk, helyesen cselekedni.

B. J.

A 12 frtos §.

Drávafok, október 4. 1883.

Midőn az 1875-iki országgyűlésen a fegyver és vadászati adó behozatalának eseménye megpendített, az ezt szabályozó törvényezikk megalkotásával olyan hiányról

tott barmok számát jegyzi fel. Ezen szellemi munkások legnagyobb része az üzleti órák kezdetével a széles (ujabbi időkben igen elegánsan butorozott és hosszú szobasorokból álló) szerkesztőségi helyiségekben gyülekeznek.

Két körülmény határozza meg az újság szerkesztőség mindennapi munkaidejét: a lap kiadási ideje és a pósta. A reggeli lap éjjel, az esti a délelőtti órákban iratik. Kétszeri megjelenésnél a munka is kétszeres. A mi a munkaszünet a gyárakban, az ór a hajóknál az a pósta a szerkesztőségben, a munka regulatora. A nagyvárosokban ezen viszonyok többnyire egyenlők s így feltehető, hogy a munka az esti lap számára az egész világon körülbelül tíz órákor délelőtt kezdődik, mert ezen időben érkezik a reggeli pósta. A szerkesztőségi szolgák halomszámra hurocolják be az újságot, melyeket a postáról kocsival, vagy anélkül, vagy directe a vaspálya állomásokról hoztak. Mások nagy börtásokban az érkezett leveleket hozzák. Az újságok vagy az olvasó teremben — a hol olyan van — lesznek kitarva, vagy pedig a szolgák által mindjárt az alszerkesztők közt kiosztva. A hol lehet közös olvasó terem van berendezve úgy, hogy legalább a föllapok olvasása együttesen történik. Ezen eljárás igen megkönnyíti a dolgot, mert így egy munkatárs a másikat a szakmájába vágóra figyelmeztetheti. A helyi rovat szerkesztője, ha politikai hírt talál egy vidéki lap-

ban a politikai szerkesztő számára aláhuzza és fordítva, a külföldi rovat szerkesztője a másikat egy érdekes helyi hírre vagy színházi újdonságra figyelmezteti, melyet francia vagy angol lapban talált stb. Ez által az eszmecserre elősegítették és az újsági hírek első kiválasztása igen megkönnyítették, minthogy egyidejűleg tanács érkekezlethen elhatározatik, hogy ez vagy azon kimetszet új vagy eléggé érdekes, hogy nyomtatásba kerüljön.

A beérkezett levelek rendszeren a fő szerkesztő asztalára jönnek, ki azokat felnyitva futólag keresztül olvassa és tartalmuk szerint a különböző szakma szerkesztők közé osztja ki. Megszabadulhat ezen fáradságtól az által, hogy a szerkesztő szolga által az alszerkesztők közt kiosztatnak s a helyi levelek a helyi rovat szerkesztőjének, a belföldiek a belföldi rovat, a külföldiek a külföldi rovat szerkesztőjének közvetlenül átadatnak. — A levelek és újságok olvasása utáni idő az anyag kiszemelésére van fordítva. Azon nézet, hogy a nagy újságok az anyagot csak nagy fáradsággal tudják összekeresni, téves. Ellenkezőleg mindennap ismétlődő calamitas, hogy anyaggal tulhalmozva vannak. Minden munkatárs épen ma akarna nagyobb térrel disponálni, a melybe mindaz beleférjen a minek nézete szerint hozatnia kell. És a szűk téren egymásra ütköznek a cikkek. Egy fölötté érdekes diplomatikai körjegyzék nem

akar kitérni egy szintén érdekes házbeomlás elől és a törvényszéki csarnok fölötté széles tért foglalván el, a vezércikkéből nem akarja szóhoz juttatni. A különböző cikkek ezen lértéti küzdelmében a fő szerkesztő a döntő instantia. A metteur-en pages, a betűszedés ezen korlátlan szarnoka a fő szerkesztő elé az ugynevezett tüköröt, azaz azon iv papiroost teszi, a melyen a rovatok vagy egyes cikkek tégirényeikkel sorokban kifejezve, felsorolva vannak. Sorai összegének összehasonlítása azon meghatározott számmal, melyet a lap fölvenni képes, képezi a fölülölet. A fő szerkesztő megcsinálja és összehasonlítja az egyes cikkek viszonylagos fontosságát s minden mi ezen vizsgálatban nem mint abszolút nélkülözhetlen jelenik meg, kegyelem nélkül kihuzatik és ezen vonás által megsemmisítették. Mint „tűszedés“ a szedőteremben esendes existentiát folytat, míg a szerkesztő hatalmas szava által vagy a következő lapnak tükörre tétetik és nem töröltetik ki, vagy mint az események által tulértett, „szétszedetik.“ Ezen szétszedés t. i. a szedőszekrényből, a kézirat valódi halála, ezáltal tűnik el csak egészen, mintha sohasem létezett volna.

A „tükör“-nek rectificatiója a szerkesztői munkálkodásnak befejezése. Mielőtt ehhez jutna, minden azalatt és ujabban megérkező postánál az újságok és levelek az alosztályokhoz való utasítása többször ismétlődött. Ekközben a parlamentből, a tör-

kivánt gondoskodni, melynek szükségét minden gondolkodó ember érezte az országban. Népünk, mint afféle keleti faj, nagyon hajlandó a könnyelműsége s így az országgyűlésnek, mint okos atyának olyan dolgokban is szükséges gyermekei könnyelműségeit korlátozni, melyek így korlátozás hiányában nem egynek anyagi jólétét tennék kockára. Ilyen a többek között a vadászat, mely akárhánynak a szabad vadászat ideje alatt annyira szenvedélyévé vált, hogy elhanyagolva munkás eszközeit, napokat, éjjeket töltött lesben, cserkészésben: paragon hagyva földjét, nem gondolva inségre jutó családjával. — Ha tehát nem azért a pár száz ezer forintért is, a mi a vadászati adóból bejön, hanem legfőként azért volt szükség a XXI. t. cikkre, hogy sok földmives kezébe puska helyett kenyérkereső szerzeszámot adjon, mely sokat visszatérteltes rendes foglalkozásához. — Természetesen nem említve néhány éjjeli lejelkedőt, kiket ha a pandurenwirtschafft meg nem térített is, mert nem nézett utána, de majd megtérít, legalább hitünk szerint, — a már már életbe lépő zsandár lelkiismeretesség.

Elismerjük tehát, kivált e tekintetnél fogva a vadászati adó szükségességét, de kifejezést adunk azon ószinte meggyőződésünknek is, hogy ebben a törvényben rendkívül nagy adagja van, ha nem is az igazságtalanságnak, de minden esetre a méltánytalanságnak, értem azt a §-t, mely a vadászati adó egy évi összegét 12 frtban állapította meg.

Nem hiszem, hogy ily merev §-talatnák bármelyikében is az új adóemeknek, — kivétel nélkül 12 frtot fizessen a szegény, a gazdag; az is a kinek ezer s ezer holdjai vannak s a vadászat minden nemét kiélvezi; s az is, a ki évente háromszor négyszer megy ki valamely jó terénúrára egy kis szórakozás végett, egy kis falusi kirándulás végett, vagy éppen az irodákban vagy a kathedrákban megnyert testi lelki élet felülítése végett.

A többi luxus adók megengedik a szegény embernek is, hogy olesóbban áldozzon igényei luxusának, mint a gazdag. De a vadászati adó nem enged semmit. Vegyük p. a szivart. A ki specialitást nem vehet, vehet kubát, ha azt sem, vehet rövidet — (de roszt). — Vegyük az aranyat, ezüstöt: a ki nehéz ékszerrel nem vehet, vehet érszényéhez való könnyebbet, így van selyemnél, bársonynál, kávénál és mindennél a világon,

akár luxus tárgy akár nem; csak a vadászati adónál volt az egy kaptafájú 12 frtos §.

Mint minden országgyűlésen, úgy a miénken is, ha nem mindenki eget ver is a tudományról, de van mindegyiknek a vagyonnal vele született loyális, másokat is élni és élvezni hagyó jó szíve, mit bizonyít az, hogy e §-méltyantalanságát belátva, 1883-ban újra tárgyalás alá vette s megalkotta a XXIII. t. cz. 10 §-át, mely szerint „azoknak, kik a vadászatot 30 napot meg nem haladó időtartam alatt kívánják gyakorolni, megengedtetik, hogy hat frt lefizetése mellett 30 napra szóló vadászati jegyet váltsanak.”

Ez a § semmi másnak mint a jóakarathoz kifolyása, mely a szegényebb sorsúak elől sem akarja a vadászat élvezetét teljesen elzárni. De ha meg volt a jóakarathoz, nem volt meg a kellő körülmények, azaz a vadászati évadok figyelembe vétele. — Nem is emlitem az agancsár, dämvad, öz, zerge, siket és nyirfajd, császarmadár, fázán és tuzok vadászatok évadjait, melyek csak a gazdagok vadászatának tárgyai, hanem csak a nyul, fogoly, réce és róka vadászatok idejét. Nyul szept. jan; fogoly aug. — decz; réce aug. — okt; róka decz. — feb. Már most aztán a szegény ember elfveszi azt a katalogust és vizsgálja, hogy melyik hónapra váltsón 6 frtos vadászjegyet. — Hja! de most jut eszembe, hogy éppen annak az osztálynak, melynek érdekében szölok, soha sincs 30 napja a vadászatra. — Ez a hivatalnokok osztálya: egyházi hivatalnokok, a tanárok, a megyei vagy állami hivatalnokok: a Nagyságos ezimig. Ezek képezik a magyar társadalom közép osztályának intelligens részét. Ezek hordják vállalkon az állam óriási terhének oroszlan részét. Oh azokból az egészségtelen irodákból, azokból a tüdőveszes templomi és iskolai kathedrákból, azokból az ülésre kárhoztatott hivatalosobákból mennyi áldás, mennyi jó, szép és nemes áradoz ki e hazára. — Bizony az azokban forgolódók a legméltóbban megérdemlik, hogy az ő felülülésük, szórakozásuk, élvezetük iránt legyen az ország egy morzsányi tekintettel, egy szemernyi akaratall. Erdekében áll, hogy ezeket minél jobban magához csatolja; érdekében áll, hogy ezek közé ne engedje magát befészkelni az alsó osztálynál már nagyon is terjedőben levő azon feltevés, hogy a nagy urak mindent

csak magukért, az alsóbbakért semmit; még csak látszatát is előre jó elkerülni a nagyok iránti irigységnek s ebből táplálkozó gyűlöletnek. Ez az osztály az összekötő kapocs a felsőbbek és alsóbbak között; ha középről kivágjuk: a két véglet találkozik, melynek soha nem volt áldásos következménye.

Egy hivatalnok mikor részesülhet a vadászat élvezésében? Ha falun lakik, akkor midőn az iroda ellankasztotta erejét; ha városban, akkor ha néha néha pár napra szabadságot kap, vagy kettős ünnep következik; lerándul valamelyik barátjához, hogy csakhamar visszatérjen foglalkozásához. S ez úgy levén, absolute nem használhatja a jó akarat szülte, de gyakorlatiatlan 10 §-t, mert ha eszerint kijön augusztusban egy napi réce, vagy róka vadászatra, mindig külön kelvén neki jegyet váltani, két annyiba kerül a 12 frtos jegyénél.

Mindezt kétségen kívül belátja ma már az országgyűlés. Feltesszünk róla annyi jóakarathoz és méltányossági érzet, hogy a 6 frtos §-sal nem fűgét kívánt mutatni a jelzett osztálynak, hanem könnyebbséget nyújtani: de mivel ez a §-t a könnyebbséget meg nem adja, fog egy új §-t alkotni, mely szerint az egyházi, megyei és állami hivatalnokoknak, — a Nagyságos ezimig, mert itt már a titulus vitulussal, jár. — vadászati évi adója 6 frtban állapítatik meg.

Ezzel a budget nem veszt semmit, mert két annyi vált jegyet mint így; de ha vesztene is néhány száz forintot, bőven kárpótolja azt az a morális tudat, hogy kitörli azt a feltevést, hogy a 12 frtos §-sal csak a szegényebb osztálynak a vadásztól való távoltartása céloztatott.

Hetesey Victor.

Törvényhatósági élet.

Baranya vármegye törvényhatósági bizottsága e hó 3-án délelőtt 10 órakor a megyeház nagy termében rendkívüli közgyűlést tartott.

Elnöklő főispán, mielőtt az ülést megnyitná, lelkes szavakban emlékszik meg az uralkodó házban bekövetkezett örvendetes családi eseményről s indítványozza, hogy fejezze ki feliratilag a megye egy 6 Felsőgeik, mint a trónörökös pár előtt örömet

vényszékről, a bözzeről folynak be a tudósítások, melyek rendszeren a szerkesztőségnek további működését nem igénylik, ha csak nem térszük miatt nem rövidítendők. Ellenben a beérkező táviratok mindig a szerkesztőség által kiegészítendők és kijavítandók. Az elküldő ugyanis rendszeren, hogy az egyszerű távirat szük keretében minél többet benyomhasson, a szavakon erőszakot követett el, a táviratai közeg talán még tudatlanság vagy hanyagságból még néhány csonkítást sajátjából hozzáillesztett és a távirat mint egy oraculum érkezik, melynek kifejtéséhez nemcsak a napi történet teljes ismerete, hanem a főszerkesztőnek szakbeli ügyesége is szükséges. Mégis ritkán esik meg az, hogy egy távirat érthetlenség miatt a papirkosárba vándorol. Legtöbb esetben sikerül a szószornyetegeket szétválasztani és a béna mondatokat grammaticae kiegyenesíteni. Ha az idő megengedi még irányilag is lehetőleg kéféltetnek és ezen procedúra után vándorolnak a nyomdába. A táviratok a többi kéziratok előtt azon előnnyel bírnak, hogy közvetlenül a lap befejezése előtt is érkehetnek. Ez esetben a szerkesztőség csak külső alakjukra fordítja figyelmét. Tartalmukkal bővebben csak a következő szám foglalkozik s hogy ezen különbséget az olvasó is ismerje, ezen későn érkezett táviratok „a lap befejezése után” vagy „utólag” című rovatban jelennek meg.

A mint a szedés megtörve, azaz a lap

alakjának megfelelő lapokra átváltoztatva és a gépezetben benn van, természetes, hogy a főlvetel még táviratok számára is ki van zárva. Csak rendkívül fontos hírek érkezésénél határozza el magát a szerkesztőség azokat is befoglalni, mi által csak az utolsó lap szenved változást. Hol a praeventio confiscatio napirenden van, mint Cislethaniában, az államiügységesség által incriminált cikkek kivételük és helyette jótékony, a kedélyeket nem izgató fehér ür tátoang az olvasó elé.

A lap kiállítása ugyanaz akár reggeli akár esti lap állíttatik össze. A különbség a megjelenési időben rejlik s e szerint változik a lap terjedelme. Oly estilapnak, mely délutáni órákban jelenik meg, két órák már nyomtatásra kéznek kell lennie. De minthogy a posták későn érkeznek, mint hogy a parlament, börze csak délfelel kezdik működésüket, a kéziratok főtömege dél felé csoportosul össze. A szerkesztőségnek a tények rövid vázlatára kell szoritkoznia és a bírálatot és okoskodást a reggeli lapnak reserválni. Ez által a reggeli lap lesz fölappá, eltekintve attól, hogy az előállítás és megjelenés közt az egész éj fekszik, miáltal a szerkesztés és nyomtatás-hoz való idő sokkal bővebben van kimerve. A szerkesztői munkálkodás mindjárt az esti lap megjelenése után veszi kezdetét és tökéletes gépek alkalmazása mellett a nyomtatás megkezdésével az első reggeli órákig

lehet várni s mégis a legutolsó hírekkel még elég korán a reggeli asztalnál megjelenni. Egy Walter vagy Howe-féle gépezet egy órában 8000—10,000 példánynak ki nyomtatását eszközöli. Az angol szerkesztőségeknel, melyek technikailag legjobban vannak felszerelve, az angol parlamentről hírek még a reggeli lapba vétetnek föl. Tudvaleg az angol parlament mindkét háza éjjel tartja ülést és az üléstől mely reggeli négy órákig véget ér, már öt órákig olvasnati a „Timesben” a teljes tudósítást.

A szárazföldön is vannak már ily gépezetek meghonosítva, hanem működési erejük ritkán lesz oly mértékben kiaknázva. A nyilvános élet ott a napi órákban működik. 3 vagy 4 órák délután a francia, német vagy magyar parlament rendszeren már befejezte ülést. 5 vagy 6 órák az arról való tudósítás a szerkesztő előtt fekszik s így a főszerkesztő utmutatása szerint a vezérezik a legnagyobb kényelemmel irathatik. Ötől egész nyolcz óráig este tart a posták megérkezése. Kilenc órák történt a táviratok kiadása és különös szorgalomra mutat, ha ezen 9 órai táviratok cikknanyagul használtanak föl. Az utolsó táviratok, miket a táviratai iroda kiküld, rendszeren éjjelfélkor érkeznek be. Ilyenkor azonban a szerkesztőség már kirepült, az esti gyűlézetek tudósítói tudósításaikat már beadták és a szini referensek recenziójukat már sajtó alá expedálták. Visszamaradt csak az

és üdvözlét. Ezen indítvány miután az összes jelenvoltak által felállva hallgattatott meg, élénk feljénssel elfogadtattott. Ezután főispán Jeszenszky Ferencz alispánt névpapja alkalmából melegen üdvözlőlvén, az ülés a tárgysorozat tárgyalásához fog.

Alispán jelentése a vaiszlói megyeházának a csendőrség részére leendő haszonbérbeadás tárgyában elfogadtatik s a nevezett épület 3 évre, évi 300 frtért haszonbérbe kiadatik.

F. é. augusztus hó 30-án kelt határozat folytán állandó választmány betérjesztési javaslatát az 1884. évi költségvetés tárgyában. Egyhangulag elfogadtatik. E költségvetésből kiemelik, hogy bár jövő évre az állami dotáció 10.020 frttal kevesebb, a költségvetés mégis 3028 frt 77 kr. felesleg mutat, mely összeg tartalék-alap czimén tökéskítve, hivatva lesz a pótdátó csökkenteni. A költségvetésből kitűnik, hogy az egyes állások általában jobban javadalmaztatnak, kivéve a közgyámot és a 2 árvaszéki jegyzőt, minden megyei hivatalnok, még az irnok is, lakbért is huz. E feltűnő különbség az előterjesztésben indokolva nincs.

Igazoló választmány előterjesztési a legtöbb adót fizetők névsorát, melyből érdekesnek látjuk közölni, hogy a sorozatban első helyen Dr. Dulánszky Nándor megyés püspök évi 12376 frt 26 kr., utolsó helyen Griesz Salamon 131 frt 39 kr. állami adóval van képviselve. E tárgynál Simonffy kérdést tesz, nincsenek-e a felvett legtöbb adót fizetők névsorában olyanok, kik irni és olvasni nem tudnak?

Főispán erre megjegyzi, hogy ezt kutatni nem tartozik a közgyűlés hatáskörébe, az esetleges reklamációkkal mindenkinek joga van az igazoló választmányhoz fordulni.

Igazoló választmány betérjesztési a most kilépő 132 b. tag jegyzékét s kéri a választás napját kitűzni és a vál. elnököket kiküldeni. A választások kerületenkint e hó 15—18. között lesznek s az igazoló közgyűlés jövő hó 19-én fog megtartatni.

Állandó választmány jelentése Blaú Rezső és Frank Manó mohácsi lakosok folyamodványa tárgyában, hogy a mohácsi vasbari ut melletti árok egy része lóvonatu vasut építéséhez átengedtesék — elfogadtattott.

E tárgynál Főispán és Simonffy b.

éjjeli szerkesztő és ennek rendelkezése alá jönnek az éjjeli táviratok, valamint minden később érkező magán távirat. Ő kiválasztja a használandókat, berendezzi és átadja azokat a visszamaradt szedőknek az úgynevezett posta szedőknek kiszedés végett. Körülbelül két vagy három órákor reggel az éjjeli szerkesztő is bevégzi fáradságteljes munkáját. A lap közönséges események számára zárva van. Csak rendkívüli események indíthatják a nyomdavezetőt arra, hogy maga álljon a szedőszekrényhez. Ily rendkívüli eseményektől eltekintve, az éjjeli szerkesztő távozása a lap befejezését és a nyomtatás kezdetét jelenti. A gyertyák ekkor már mindenhol eloltvák, csak a gép körüli téren vehető élénk mozgalom észre; a gőzgép nyög, a kerekék lázas sebességgel forognak és a hengerekből kifolyó a fehérívek számtalan fekete jeggyel, a virradó nap szellemi kenyerével.

Igen fontos ez, de egyszersmind igen kényesek a szerkesztőségekre nézve a nagy számú könyomatu Correspondenciákon kívül a távirati tudósításokkal foglalkozó bureauból származó távirati sürgönyök is. Az illető vállalkozók többé kevésbé benső viszonyban vannak a kormánnyal s ezen bajban az egész continentális sajtó szenved. Mert ezen sürgönyöknek kritikája és kiválasztása nem a közönségre való fontosságuk tekintetbe vételével történik, hanem a kormányakarata szerint.

(Folyt. köv.)

tag között éles vita fejlődött, mely Hetessy b. tag közbeszólása után a jelenlevők „rende” kiáltásaival végződött. Az ülés tárgysorozatának utolsó pontja: Simonffy b. tag indítványa, hogy a tisztviselők titkos szavazás útján választassanak meg: véleményadás végett állandó választmányhoz utasítottat.

Ezzel az ülés kevéssel 12 óra előtt feloszlott.

H i r e k .

Kitüntetés. Ő Felsége mult hó 29-ről kelt legmagasabb elhatározásával Jamniczky Jenő földmívelés-ipar-és kereskedelem ügyi miniszteri fogalmazónak a miniszteri titkári czimet és jellegzet adományozta.

A pécsi keresk. és iparkamara, valamint a pécsi keresk. és iparkamara tagjai a bécsi villamos kiállítás megtekintésére e hó közepé felé társas kirándulást rendeznek. A kirándulásban való részvételre e hó 10-ig jelentkezhetni a kamara irodájában. A kirándulók részére leszálított áru menetjegyek fognak kieszköztetni. Az elutazás együttesen történik, visszafelé azonban az illetők a leszálított áru menetjeggyel 14 napi határidőn belül bármikor utazhatnak.

Ismertkedési estély. A helybeli jogakademia polgárai szerdán este 8 órákor tartották meg a „Nádor” éttermében szokásos ismerkedési estélyüket. Az idei lakoma már azért is jellegzetes, mert első esete annak, hogy az ifjuság, közeledve a tanári karhoz, azt a banquetre meghívta. Csakugyan meg is jelentek ott a tanári kar képviselőiben Rézbányai János p. kamarás, Dr. Bors Emil, dr. Lukács Adolf, dr. Schaurcek Bódog, dr. Kosutány Ignác és dr. Koppersányi Károly jogtanárok, kik beléptük az egybegyűlt ifjuság által lelkes éljenzéssel fogadtattak. Azon kívül számos vendég volt jelen a „végzettek” köréből. A banquette fél 9 órákor kezdődött s czigány zene mellett igen kedélyesen folyt, fűszerezve a számos felkösöntő által, melyek közül az első volt Radics Eleké a hazáról, azután Jovanovich Pálé a tanári kar egészségéért, dr. Bors Emilé, mely válogatott szavakban szolt a tanári kar és ifjuság közti tisztelet, szeretet s barátságrol s mely viharos éljenekkel fogadtattott. Dolencz Józsefé, mely kitűnő természetes humortól szikrázott, azután még számos más, többek között a jelenlegi igazgató dr. Szeredy József, a volt igazgató dr. Pollák János kanonok, az intézet fentartója, a megyés püspök egészségére stb. A királyra, kinek névestje volt, mondott felkösöntő után a jelenlevők állva énekelték a szótát. Így folyt a lakoma kedélyesen, fesztelenül, szép jelét mutatva a szeretetnek, mely az ifjuság és a tanári kar között létezik, egész 11 óráig, midőn a jelenlevő tanárok, a szép egyetértés feletti örömeiket kifejezve, távoztak az ifjuság köréből. A mulatságnak a hajnali órák vetettek véget.

Gymnasiumi választások. A pécsi kath. főgymnasium segélyező-egyesületének tisztikara a következőképen alakult meg. Elnök Seb Jenő VIII. oszt., alelnök Angyal Béla VII. oszt., pénztárnok Berecz Győző VIII. oszt., rendnök Gungl József VIII. oszt., titkár Dulánszky József VII. oszt., könyvtárnok Unkelhäuser Károly VIII. oszt., ellenőr Vundsam József VI. oszt., jegyző Frankovics Alfréd V. oszt. tanuló.

A pécsi kath. főgymn. „önképzőkör” ének tisztikara következőképen alakult meg. Alelnök Seb Jenő VIII. oszt., főjegyző Baader Gusztáv VIII. oszt., I. aljegyző Stenge Ferenc VIII., II. aljegyző Rásky Béla VII. oszt., III. aljegyző Csutorás Ferenc VII. oszt., titkár Krigl Imre VIII. oszt., I. segéd titkár Szinkovich Károly VII. oszt., II. segéd titkár Antal Károly VII. oszt., pénztárnok Unkelhäuser Károly VIII. oszt.,

rendnök Francis Mihály VIII. oszt., ellenőr Kőmives György VII. oszt. tanuló.

Elriasztott betörők Hetfőn éjjel ismeretlen tettesek Erreth Antal borkereskedésébe akartak betörni, mit bizonyít a feszítő vas nyoma a vasajtón. A betörés szerencsére nem sikerült, mert az ajtó hatalmasan ellentállott.

Ismét betörés. Kedről szerdára éjjel Engel A. és társa fakeskedők irodája volt színhelye a betörő banda működésének. A betörés sikerült, még pedig majdnem halatlan módon: a tettesek az ablak alatt oly lyukat vájtak a falba, hogy kényelmesen bebujhattak az irodába. Miután itt az ablaktáblán levő gyergyát meggyújtották, a dologhoz fogtak. Feszítővas segítségével egy szekrényt nyitottak ki, melyben azonban papirsnál egyebet nem találtak, miután ezeket a földön szétszórták, mint a nyomok mutatják, meztláb egy karosszékre álltak alkalmasint azért, hogy a falon függő okmány arany és ezüst érmét megtekintésék. Azután a szomszéd szobában két íróasztalt törtek fel, melyből egy revolvért, szállítóeszközök leveleket vittek el, azután, mint kik jól végezték dolgokat, a lyukon eltávoztak.

Közegészségi állapot hazánkban. Hazai városaink közül Kassa 44.4, Pozsony 43.5 Nagyvárad 40.8 pro mille halálozásokkal, szomorú elsőségüket az európai városok sorában (Madridot és Rio de Janeirot kivéve) mindedig megtartották — Jól esik konstánunk, hogy az epidemiáktól gyakran sújtott Szabadka, Kecske-mét halálozása csökkent, nemkülönbön Brassó, Pécs, Temesvár és Arad városoké is, bár a két utóbbi még mindig igen jelentékeny; Budapest, Debreczen, Kassa, Székes-Fehérvár a halálozási arány emelkedését mutatják. Uralkodó szerepet a június—július hónapokban az enteritis, diarrhoea játszottak. Kassa összes halálozásának több mint egy negyedrészt teszik; igen magas e betegségekben a halálozás még Budapest, Pozsony, Sz.-Fehérvár, Nagyvárad városokban is.

A hagyatékoktól vagy hagyományoktól járó örökösödési illetek biztosításainál a kir. bíróságok és gámhatóságok által követendő eljárásra vonatkozólag az igazságügyminiszter által 1881. évben 25809 sz. a. kibocsátott szabályzat módosítás alatt áll. Változtatást fognak pedig szenvedni az említett szabályzatnak 2, 4 és 5-ik pontjai, amennyiben ezek részint a pénzügyi és hagyatéki ügyvitel kívánalmainak, részint pedig az illető magánfelek érdekeinek megfelelő pótlásokkal szándékoztatnak kiegészíteni.

„Kiállítási Utmutató” című könyvre bocsátott ki előfizetési felhívást Balogh Vilmos miniszteri titkár, az orsz. kiállítás titkára és Toldy Ferencz, az orsz. bizottság jegyzője. Mivel e munka mindnyájunkat közleről érdekel, adjuk az előfizetési felhívást egész terjedelmében. Az 1885. évi országos általános kiállítás előmunkálatai annyira haladtak, hogy most már elérkezett az idő arra, hogy a kiállítás érdekében az egyes bizottságok működésüket tényleg megkezdjék s hogy a kiállítók a kiállításra vonatkozólag tájékozást szerezenek s ennek alapján a kiállításra szükséges teendőket kellő időben elvégezzék. A kiállítás szervezési munkálatai nem érdekelték közlebről a nagy közönséget, a közreműködőkre nézve is csak lokális jellegűeknek tünnek fel azok. Most azonban itt az ideje, hogy megismerje mindenki azon organizált testületeket, a melyek kezükben tartják a kiállítás szálait, elérkezett annak az ideje, hogy egy kiállítás érdekében közreműködő egyének, mint maguk a kiállítók tisztába jöjjenek azzal, hogy tulajdonképen mi a teendőjük. A kiállítási országos bizottság a kiállítás szervezésének ismertetéséről megfelelőleg gondoskodott ugyan, mégis sajnosan tapasztalható, hogy egy kiállítás szervezete, mint határozmányai tekintetében a közönség még ez idő szerint sem bir kellő tájékozottság-

gal. Ezen több oldalról élénk hangsúlyozott bajon kíván a legközelebb megjelenő „Kiállítási Utmutató” segíteni az által, hogy a kiállítás érdekében szükséges tudnivalókat, az országos bizottság által kiadott hivatalos közlemények alapján, könnyen hozzá férhető módon, a kiállítás iránt érdeklődő közönséggel megismerteti. Az egyes kerületi, szak- és helyi bizottságok eddig csak a maguk hatáskörét ismerték, sőt a bizottságok egyes tagjai még ezzel sem voltak egészen tisztában: — e könyvből megismerik a kiállítás egész szervezetét, — a kiállítók pedig megtudják, hogy mi a teendőjük azon pillanattól kezdve, a melyben elhatározták magukat a kiállításra, egész addig, míg kiállított tárgyaikat visszakapják: Epen azért, mert az érdekelt közönségnek teljesen megbízható tájékoztatást kívánunk nyújtani, e műben csak azoknak a közleményeknek feldolgozására szorítottunk, a melyek az országos bizottság által már tényleg szabályozva vannak. Kiváló súlyt fektetünk arra, hogy a mű elég korán megjelenjen, hogy a kiállítók a bejelentések körüli eljárással kellő időben megismerkedhessenek s e célból a könyv kiváló előnyt nyújt az által, hogy az egyes csoportokba beosztott kiállítási tárgyakra nézve gondosan szerkesztett betűsoros tárgymutató segítségével egész könnyűséggel szabatosan megtalálható legyen az a csoport, melybe a kiállítandó tárgy bejelentendő. A „Kiállítási Utmutató” október hó közepén jelenik meg, díszes kiállításban, zsebkönyv alakban 18—20 ivnyi tartalommal. Előfizetési ára 50 kr., bolti ára 60 kr. Az előfizetési pénzek vagy megrendelések legkésőbb október hó 12-ig a „Kiállítási Utmutató” szerkesztőségéhez” czimezve Budapestre küldendők. (Ferenc József-tér. Nákó-ház.)

Angolosan. E héten kedden, hajnalban mulatságos jelenet folyt le egy vasuti kóupében. Mohácsos egy másodosztályba be szállott egy magas, fehér kabátos, fehér kalapos és fekete keztüis uriember és egy másik fekete kabátos, fekete kalapos és fehér keztüis alacsony termetű. Mindketten égő szivarral egymással szemben foglaltak helyet. A waggon mécsének halvány világánál látni leketett, mint nézik egymást merően ök. Egyszerre a vonatban égett szag volt érezhető, mely folyton növekedett. Midőn a N-bólyi állomás előtt a magas ur felállott, szivarhamuja kabátjára esett, amire a másik ezt figyelmeztette, e közben a vonat az állomásra berobogott. A fehér kabátos ur, amannak rendíthetlen phlegmával válaszul oda vetette: „Mi köze önnek az én szivaromhoz s kabátomhoz? Én már tíz perczig nézem, hogy az ön kabátja ég elejtett szivardarabjától s nem szóltam, mert semmi közöm hozzá. Adieu!” és távozott. Midőn a másik hirtelen ruhájához kapott, biz arról győződött meg, hogy ég a kabátja, de még a nadrágja is; mindkettőn majdnem arasznyi lynk égett ki. Ehhez még az is járult, hogy midőn a vonat elindult, szegény előre bukott s fejét a kilincsen megsértette. (Igy írja ezt szederkényi levelezőnk.)

Rémület. Mult vasárnap este Mária-Kéménden a kápolnánál egy ember elhaladván, észre vette benne az örök mécs csillogó fényét, mire azonnal tüzet kiabált, azt hívén, hogy a kápolnában vagy meggyuladt valami, vagy tolvaj jár benne mécesel. A tűz szerencsésen el — — — nem oltatott.

A szürettről szederkényi levelezőnk következőkben értesít: A nagy reményekre fektetett szüret vidékünkön is véget ért. A termés általában közepen alulinak nevezhető. Vunnak olyanok, kiknek ez idén egy harmad részszel is több termett és olyanok, kiknél ugyan csak harmad, negyed részszel kevesebb az utolsó termésnél. Azonban a bor, erejére nézve gyenge, mert annak idején az áldásos esők pauszáltak, a felhők a nagy hőségtől elszáradtak vala azért, hogy a szüretet és kukoricza-szedést boldogítsák vele.

Tűz. Szt. Gál on mult vasárnap, Kis István esztergályosnál tűz ütött ki, mely

nevezettnek szalmafedésű házat elhamvasztá. Szerencse, hogy szélesed uralkodott, mert valószínűleg több ház is áldozatui esik a bős elemek, annál is inkább, mert a községben fecskeknél híre sincs, és a szomszéd pusztáról is az illető kárvallott hozatta el saját lovain a fecskeket; más községek-ből, — noha a tüzet észrevehették, — nem jött segítség; vagy tán ott sincs még fecske? A tűz, valószínűleg magánboszu kifolyása, minthogy az illető szalmája már 2 ízben felgyújtott. Megrovandónak tartom továbbá azon részvétlenséget, mely a község lakóinál a tüzoltásnál mutatkozott. A nagyobb rész közönyösen, sőt kárörvendőleg nézte a tüzet, mely részvétlenség, azon épen nem okodhatott ellenszenv kifolyása, melyben az illető iránt a lakosok nagyobb része viselkedik. — Ugyancsak községünkben 29-én viradóra a legelőről, a hol éjjel kinyugözve voltak, 2 lovat és egy esiköt loptak el, melyek azonban, Somogy megye „Nemeske” községében szerencsésen megkerültek. A tettesek korbórló cigányok voltak, kik a szigetvári szolgabírósnál várják érdemelt büntetésüket. — Valóban nálunk is ezelszerű volna Zalamegye határozatát elfogadni és ezen kóborlátogatókat hatóságilag kitiltani.

A cserépnövényeknél gyakran megtörténik, hogy földi giliszták fészkelik magokat azok földjébe, és minthogy e giliszták a talaj szerves tápanyagaival csillapítják étvágyukat, annyira kisoványítják az ilyen földet, hogy utóbb a növények pusztulnak el a táplálék hiányában. Tapasztalmi fogja épen most a giliszták jelenlétét sok virágkedvelő, kinek cserépnövényei a szabad földön áltak; miért is jó szövegetet vélünk tehetni, ha figyelmeztetjük őket azon egyszerű szerre, melylyel ez állatok a cserépből kiirhatók. Francia kertészek meleg vízben kemény-kormot oldanak fel, körülbelül 1 liter vízhez egy fél marék kormot véve, és ezzel öntözik meg néhányszor a cserépeket. A kormos víznek kettős haszna van; mert egyfelől a giliszták pusztulnak el, másfelől ismét igen hathatós növény-tápanyag is lévén, egyenesen a trágyázást pótolja. Végül megjegyezzük még, hogy a korom edző tulajdonnal bír és ennek következtében inkább sok vízben oldjuk fel, mint kevésben, mert az utóbbi esetben a növények elpusztulását is vonhatja maga után.

Korai vendég. Rozsnyón mult hétfőn a király-hegy virradóra hóval volt fedve a mi nem minden évben szokott már ily időben megtörténni, sőt még egy hónappal később sem. Ugyanekkor az egész vidéken erős dér köszöntött be s ezota az éjjelek hűvösek, sőt hidegek.

Közgazdaság.

A „Pécsi kereskedelmi és iparkamara” évi jelentése.

(Folyt.)

A Dunából a Sió folyón feluszó halak, a balatoni halakkal nem vegyülhetnek, illetve nem ivhatnak és így ezen elszigeteltségük idezi elő satnyulásukat és fogyatkozásukat, mert hogy a halak természeti ösztönükkel fogva törekszenek a Balatonba, mutatja azon körülmény, miszerint bizonyos időszakban egész csodálatra méltólag hányják fel magukat a zsilip előtt, és néhánynak sikerül is magát a 1/2 méternyi magasságon átvetni, csak hogy itt is üldöztenek, elébök háló vettetik s többnyire ebbe esnek bele s megfogóznak, és hogy a dunai és balatoni halak ivarzási akadályozására befolyással van a zsilip, s a mellett ez irtó háború, bizonyítja azon tapasztalat, hogy míg a zsilip nem volt, soha sem emeltett észrevétel az iránt, hogy a Balatonban fogy a hal, pedig azon időben tüzzel-vassal halászott

boldog-boldogtalan s még is bámulatos sok volt. Különösen a nemes süllő és fogas, a melyek most már a kipusztulással fenyegetik a part lakóit.

De 2-szor van még egy következtetése a zsilip helytelen kezelésének, nevezetesen az, hogy mint 1882-ben, 14 napra lefogott a Sió vize, zátonyok kiemelése céljából. Ha már ezt másként nem lehet eszközölni, tehát legyen, fogassék el a víz, de ne így egyszerű 3 óra, hanem legalább lassankint 5—6 nap alatt, mert a rögtöni vízleszállás miatt sok százezer hal a Sió mellék-nádasiban künn akad, elvész, rothadásnak indul. Ellenben ha a víz fokozatosan fogatnék el, a halak a víz lassu apadásával s szüremkedésével bevergődnének a Siómederbe s a pusztulástól meg lennének mentve. Így tehát a víz ilyenmü lefogásával, míg a haltenyészésben kiszámíthatlan kár okoztatik, addig a rothadás büze által inficáltak a levegő, s egészségtelennitetik rothadt halak hullái által megeresztés után a Sió vize, melyből nagyobb részint a Sió menti községek lakói isznak.

Azonban itt még nincs vége a halpusztításnak. Következik a víz lefogása után a legvadabb barbarismus, mely abból áll, hogy a Sió vízében bevergődött halakat azután irtalom, kegyelem nélkül pusztítja az egész siómenti lakosság, apróját zsák számára hordják. S mikor már sem enni, sem füstölni nem kell, adják a disznóknak, baromfiaknak és mivel igen csekély a víz, kifogdossák csaknem a legutolsó darabig.

A balatoni haltenyészés érdekében tehát a következő intézkedések haladéktalan elrendelésére lenne szükség:

a) Szerkesztessék a zsilip akként, hogy azon a Dunából feluszó halak magukat átvethessék, s a zsilipet való bánás megbízható kezekre bizzassék.

b) Ezen zsilipnél a halak irtása ne csak papirosan, de valóságos tiltassék el.

c) A vízlefogások csak 5—6 napon át fokonsint eszközöltessenek.

d) A vízlefogásokor a haltelet, (mert az fogásnak nem mondható) megeilleg ellenőriztessék, még pedig az egész Sió mentében.

Az 1882-ik év a halászatra nem volt kedvező, a mennyiben a Duna és Dráva csekély árja csak kis területeket öntött el s így a halak a folyó víz medréből nem igen jöhettek ki ivásra.

A ponty m. mázsája 38—45 frton, az apróbb halak m. m. 30—36 frton kelt.

A selymértényésztés.

A selymértényésztés az ország valamennyi megyéi közt Baranya és Tolnamegyében üzetik legrégibb idő óta. 160 évvel ezelőtt Passardi János nevű olasz, Pellérdén nagyobb szabásu selymértényésztét állított fel. Később Mária Terézia selymértényésztésnek e két megyében való elterjesztését kiváló gondoskodása tárgyává tette. E század első felében több helyiütt selymértényésztő társulatok alakultak, szredskertek létesítettek s Baranyában Pécs, Mohács, Siklós híres selymértényésztő helyek voltak.

Azóta is a selymértérmelés egy a magas kormány és törvényhatóságok, mint egyesek gondozásának és áldozatkészségének kedvező tárgya volt, — s mégis mind e mai napig nem tudott oly lendületet nyerni, a minő kívánatos; sőt a legtöbb helyen a helyett, hogy tért hódított volna, inkább hanyatlásnak indult, vagy teljesen megszűnt.

Ennek oka többek közt először is az ismeretes selymértérbetegségek, mely a mult évtizedben az európai selymértényésztés fokozatos csökkenését vonta maga után, ugy hogy az ötvenes és hatvanas években 7 millió kilórló egész 3 millióra szállt alá.

Ami átalán hazánk selymértérmelését illeti, ezt az Európaszerte pusztító csapás annál vezetésében sújtotta, mivel azon időben a fejlődésnek azon stadiumában volt, midőn épen a legnagyobb buzditást igényelte volna, — midőn az egyesek által való ki-

sérlettev ingadozó állapotából kibontakozni készült, midőn már ugyszólván csak egy lépésnyire volt az általános felkaroltatástól. Ha a gyógyíthatannak tetsző bajt látva, a termelőknél még ott is fokozatos elkedvetlenedés vett erőt, a hol a selyemtermelés már teljesen meg volt gyökerezve, mennyivel elriasztóbb hatással kellett annak ott lenni, ahol a kezdeményezőök ösztönző szavait a termelés folytonos csökkenésének kézzelfogható ténye napról-napra jobban megzafolta. — Azon felületes ítélet, hogy ne mondjuk előítélet, mely a közvéleményben akkor gyökeret vert, a kételyek, melyek a termelési ág jövője és életrevalósága tekintetében lábra kaptak, még maig sem voltak leküzdhetők; és azokat teljesen leküzdenni annál nehezebb, mivel a selyemtermelés nálunk még csak nagyon csekély jelentőséggel bír, s ezért a közönség figyelmét elkerüli azon tény, hogy immár ugyszólván meg van találva a betegség ellenszere, az ugynevezett rekuszpetézzel kapcsolatban előzetes vizsgálat, s hogy ezzel együtt a betegség által előidézett válság leküzdöttnek tekinthető.

Ezt mai nap befejezett ténynek lehet tekinteni; sőt a fordulat már 1868-ban beállt, midőn a hanyatló irányzat ellenkezőre fordult. Ez évtől ugyanis a termelés mennyisége ismét gyorsan emelkedik és alig hihető, hogy újabb visszaesést mutasson. Egyébiránt, ha a pusztító betegség válságos helyzetbe hozta egy időre a selyemtermelést, — alig van termelési ág, mely egyik-másik okból hasonló, sőt esetleg még nagyobb veszteségeknek és válságnak nem volt alávetve. Mindenki ismeri a burgonya-betegség borzasztó pusztításait, — mely egész vidékeket elnéptelenített, és egész népeket az éhhalál szélére juttatott. — Ismeretes a sokat emlegetett gyapotválság is, mely az amerikai háború folytán, a gyapotipart érte és milliárdnyi károkat okozott. . . . És szóljunk-e azon szörnyű csapásról, a phylloxera vastatrixról, mely éppen napjainkban a szőlőtermelést és borászatot pusztítja és Franciaország világra szóló borszárműveit a szőlőknek már egy harmadát megsemmisítette, anélkül, hogy máig a baj elháríthatásának lehetősége iránt legalább biztos reményt táplálhatnának.

Az ily válságoknak minden termelési ág ki lehet és ki van téve, de ez nem indíthat bennünket az illető termelési ág eljöttére, hanem igen is a bajjal való erélyes küzdelemre.

(Folyt. köv.)

Törvényszéki csarnok.

Előadott polgári ügyek.

Oktober 2-án.

Kissfaludy Imre kir. tszéki bíró által:

5306. p. 1882. Loggó Istvánné Szakos Katalin ellen, örökség megítélése iránt.

6039. p. 1882. Bux Jakab Paragi József ellen, 400 frt tőke s járuléka iránt.

5019. p. 1883. Egedi Ander Pál Egedi Ander Józsefné ellen, szerződés érvénytelenítése iránt.

Oktober 4-én.

Bogyai Pongrácz tszéki bíró által.

6772. p. 1882. Stern Mór Gaál László ellen, 457 frt 70 kr. tőke s járuléka iránt.
5134. p. 1883. Svegal Péter és társai Schubert Menyhért ellen, 365 frt tőke s járuléka iránt.

5442. p. 1883. Korsos Péter Ruzsovits Bódogné ellen, ujtított válópere.

5461. p. 1883. Kobia József Haberesi Pál ellen, 1810 frt 83 kr. kártérítési összeg és járuléka iránt.

Előadandó büntető ügyek.

Oktober 8-án

3653. b. 1883. Vidák Antal és Vidák Istán ellen, magánlak megsértése miatt.

4049. b. 1883. Engert János és Engert Benedek ellen, gyilkossági kísérlet és súlyos testi sértés miatt.

Oktober 10-én.

4074. b. 1883. Balog Péter ellen, súlyos testi sértés miatt.

4262. b. 1883. Friesz János ellen, lopás miatt.

4174. b. 1883. Horváth Péter ellen, sikkasztás miatt.

Oktober 12-én.

4050. b. 1883. Erdög József és társai ellen, lopás büntetőtörvényi bűnrészesség miatt.

3489. b. 1883. Pál József ellen, gyilkosság büntetőtörvényi kísérlete miatt.

A szerkesztő üzenete.

G. E. Baranya Szt. Lőrincz. Önnel tesszük a legnagyobb szíveséget, ha nem közöljük.

K. J. „Őszszel“. Nagyon nehéz ilyen ezeréves themáról ujjat irni. Miért fordítja különben jó képességét ilyen háládatlan tárgy megénekelésére? Ön jobbat is tud, küldjön jobbat.

B. A. D.-halma a számok elnézésből maradtak el. Már utnak indítottuk. „Péter bácsi“ maholnap bevonul a halhatatlanságba.

Közlekedés.

Vasuton.

a Mohács, Pécs és Budapest közti vasuton.
Mohácsról Pécs felé indul reggel 3 óra 23 p.

d. e. 10 óra — „

d. u. 3 óra 15 „

Pécsről Mohácsra indul reggel 6 óra 22 „
d. e. 11 óra 15 „
este 10 óra 37 „
Pécsről Budapestre indul délelőtt 11 óra 05 „
este 7 óra 16 „
Budapestről Pécsre indul reggel 8 óra 16 „
este 7 óra 15 „

Személyhajók:

Budapestről Mohácsra naponta déli 12 órakor.

Mohácsról Budapestre naponta d. e. 11 órakor.

Pósthajók:

Budapestről Zimonyig naponta 11 órakor éjjel.

Mohácsról Zimonyig naponta 8 óra 15 perczkor reggel.

Mohácsról Gyurgyevóra szerdán, pénteken és vasárnapon reggel 8 óra 15 perczkor.

Mohácsról Budapestre naponta 2¹/₂ órakor reggel.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Budapest, 1883. okt. 5-én

	Pénzbeli árf.
1 Magyar aranyjárdék 6%	119 60
2 Magyar aranyjárdék 4%	87 50
3 Magyar papírajárdék 5%	86 30
4 Magyar vasuti kölcsön	139 —
5 Magyar földtehermentesítési kötvény .	99 50
6 Temes-bánati „ „	98 50
7 Erdélyi „ „	98 —
8 Magyar szőlődezsma váltásai „	97 —
9 Magy. nyeresemény sorsjegykölcsön .	113 —
10 Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	109 25
11 Osztrák járadék papírban	99 75
12 „ „ ezüstben	78 50
13 „ „ aranyban	79 10
14 Osztrák-magyar bankrészevény	842 —
15 Magyar hitelbank részevény	290 50
16 Osztrák hitelintézet „	292 50
17 Cs. és kir. arany	5 66
18 20 frankos arany (Napoleon'or)	9 49
19 Német birodalmi márka	58 70

Laptulajdonos: Fekete Mihály.

Felölős szerkesztő: Bodó István.

E rovatban minden szó beiktatása 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdetőfelnek külön lakozmívél is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges postabélyeg beküldetik.

Olcsó könyvek. Konek: Egyházjog, Fésüs: Közigazgatási jog, Konek: Statistika, Kautz: Politika című könyvek, szépen bekötve, tiszta állapotban olcsón eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Tőke befektetésre és gyűmölcsösztetésre alkalmas ház a belvárosban előnyös áron megszerezhető. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Pécsett budai-külváros Kisboldogasszony utca 13. sz. a. egy bolt bérbe adandó. 401.

Egy jó családból származó leány egy családhoz óhajtaná jutni, hol kisebb gyermekeket tanítana és egyuttal a házi teendőket is végezné.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városhoz közel, a szigeti ország-ut alatt, jutányos áron eladó, vagy haszonbérbe vehető. Értesítést a kiadóhivatal ad. 161

Fogfájást, mindenneműt, még akkor is, ha a fogak lyukasak, egy pillanat alatt, állandóan gyógyít az **indiai kivonat.** E szernek egyetlen családban sem volna szabad hiányozni. Eredeti üveg ára 35 és 70 kr. Egyedüli raktárak Pécsett Balázs Ödön gyógyszerésznél és Reeh Vilmosnál. 343.

Midőn a t. cz. közönség becses tudomására hozom, hogy a „Hajó“ szállodában levő férfi szabó-üzletemet f. évi október hó 1-től beszüntettem, illetve azt **Grün Bernát** szabónak adtam át, egyuttal hálás köszönetet mondok a t. cz. közönségnek a bennem helyezett bizalomért.

Klein J.

Van szerencsém a t. cz. közönséggel tudatni, hogy szabó-üzletemet f. évi október hó 5-től a „Hajó“ szállodában létezett **Klein J.** féle férfi szabó üzlethelyiségbe tettem át és a t. cz. közönség kegyes pártfogását tovább is kérem. Tisztelettel

Grün Bernát
szabó.

415 4—1

Uj hordók

száraz fából jól készítve eladók
Engel Lipótnál. Felső malom-utca
16. szám.

413.

Uj és átdolgozott képes kiadás

Brockhaus
Conversations - Lexikonja
képekkel és mappákkal.

Egy füzet ára 30 kr.

Egyes kötet ára 4.50. Vászonszál 5.40. Bőrötés 4.70.

Négyszáz abroszszal

240 füzet, vagy 16 kötetben

634. 800. sz.
vegr. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a pécsi tek. kir. járásbíróóság f. évi 3301, 5657, 3434, 3459, 6409 és 7330. számú végzési által Sillay József, Klein Dávid, „Pécsi takarékpénztár,“ „Azienda“ és Runge Ferenc végrehajtók javára Stepanek József pécsi lakos ellen 1100 frt, 348 frt, 70 kr., 890 frt, 448 frt 81 kr. és 900 frt tőke s járulékaik erejéig elrendelt biztosítási és kielégítési végrehajtás alkalmával bíról ag le- és felül foglalt és 3615 frt 68 kr-ra becsült tárgyak közül a végrehajtási jkvben 1, 2, 3, 5—33, 68, 69, 70, 72, 77, 79, 80, 81, 83, 84, 85, 87—109, 114—167, 170, 171, 172 és 173 tétel sz. alatt felvett s 975 frt 68 kr-ra becsült butor, hordók, kád prés és bormertésből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 6644 és 7243/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperesnek patációjában f. évi október hó 12-én d. e. 9 órakor alperesnek kis-kozárni szö- lejében f. évi október hó 12-én d. u. 3 órakor, alperes lakásán Sikkósi-utca 26. sz. a. Pécsett leendő eszközlésére 1883-ik évi október hó 13-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverendő ingóságok vételára az 1881. évi LX t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsett 1883-ik évi október hó 1. napján.

Kremmer Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

416

„Kellemtelen szájszag és fogfájás ellen!”

Erdem-éremmel kitüntetett

SCHULHOF KÁROLY ROBERT,
Manchesteri lakos által feltalált

osztrák és magyar kir. szári kizárólagos szabadelmat nyert

SZOPIANA-SZÁJSZESZ.

Hatása:

1. Sopiana-szájszesz a száj- és orr-üregnek (odvas vagy mifogak, dohányzás vagy bármí más okból eredő) minden bü- zét nyomtatamul eltávolítja.
2. Erősíti a pethűdt foglust és az ingó fogakat, az nyóbiának visszaadja természetes fehér színüket, meggátolja a fogók kizöldését, vödi a fogak zomár- czat és óv a fogfájás ellen.
3. A száj- és orrüreg mindennemű sulyos (skorbutikus) bantalmait gyögyítja, adíti és pirosítja a foglust és edzi a nyakártyát.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog husa pár csepp-, vizzel nem elegyített szájszeszszel meg- nedvesítetik.
5. Diphteritis és más torokbajoknál igen sikeres gargalizáló szer.

Ára kicsinyben egy üvegnek

1 forint 25 kr. o. é.

Raktárak: *Sipőcz István* gyógyszerésznél Pécsett, *Török József* gyógyszerésznél *Budapestben* és minden nagyobb vi- déki gyógyszerertárban. *Biró János* gyö- gyszerész úrnál *Kolozsvárt*.

Főraktár 8

Dr. Schulhof Adolf urnál
Pécsett.

Több mint 800 elismerő bizonyítvá- nyok orvosi tekintélyektől előmutathatók.

Az őszi idényre.

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy régi üzlethelyiségembe, melyet az építkezés miatt ideiglenesen elhagytam, az építkezés befejezte után ismét visszatértem. Ez alkalommal tehát új üzletemet

(Széchenyi-tér volt Zsolnay-ház)

minden szakmába vágó czikkkel a leggazdagabban felszereltem s a jövőben is iparkodni fogok, mint eddig, nagyon tisztelt vevőimet minden irányban az által megérdemelni, hogy új és izlésteljes czikkekkal felszerelt üzletemben olcsó és solid bevásárlási forrást nyujtok.

Számos látogatásért esd

Kepes Kálmán.

Hirdetmény.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ által az itthelyi jogi képvisellel s a jelzálog kölcsönök közvetítésével bizatván meg, van szerencsém a t. kölcsönt igénylő közönség tájékozáásul köztudomásra hozni a következőket :

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ az 1879. évi 39. törv. czikk és alapszabályai értelmében **kizárólag földbirtokra 300 frttól 10.000 frtig terjedő jelzálog kölcsönöket ad** és pedig záloglevelekben vagy készpénzben.

Záloglevél kölcsönök adatnak : 1.) **harminczhárom és félévi (33 1/2) törlesztésre**, melynél a tőke 7 1/2 %-os 67 félévi részletben törlesztetik, vagyis a kölcsön 100 frtja után félévenként 3 frt 75 kr. törlesztési hányad fizettetik; 2.) **tizenhét (17) évi törlesztésre** olykép, hogy a tőke 10 %-os 34 félévi részletben fizettetik vissza, tehát minden 100 frt után félévenként törlesztési hányadul 5 frt fizetendő le.

Ezen kölcsönök záloglevelekben adatnak, melyek értékesítését az általa időről időre megállapítandó beváltási ár mellett maga az intézet eszközli.

Készpénz kölcsönök szintén adatnak, akként, hogy a tőke 10 év alatt 20 egyenlő félévi részletben fizettetik vissza s a mindenkori tőke 7 1/2 %-kal kamatoztatik.

Ezen kölcsönök az intézet részéről a feltételek pontos megtartása esetében fel nem mondhatók.

A kölcsönök részletes feltételei és a záloglevelek beváltási ára alulírtnál (Pécsett, Király-utca 20. szám alatt) betekintheők.

Kelt Pécsett, 1883. szeptember 20-án.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ megbízásából :

Fekete Mihály,

üggyvéd.